

La transició ecològica necessita cultura?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 14/12/2021 - 11:40 | Última modificació: 16/06/2026 - 11:31

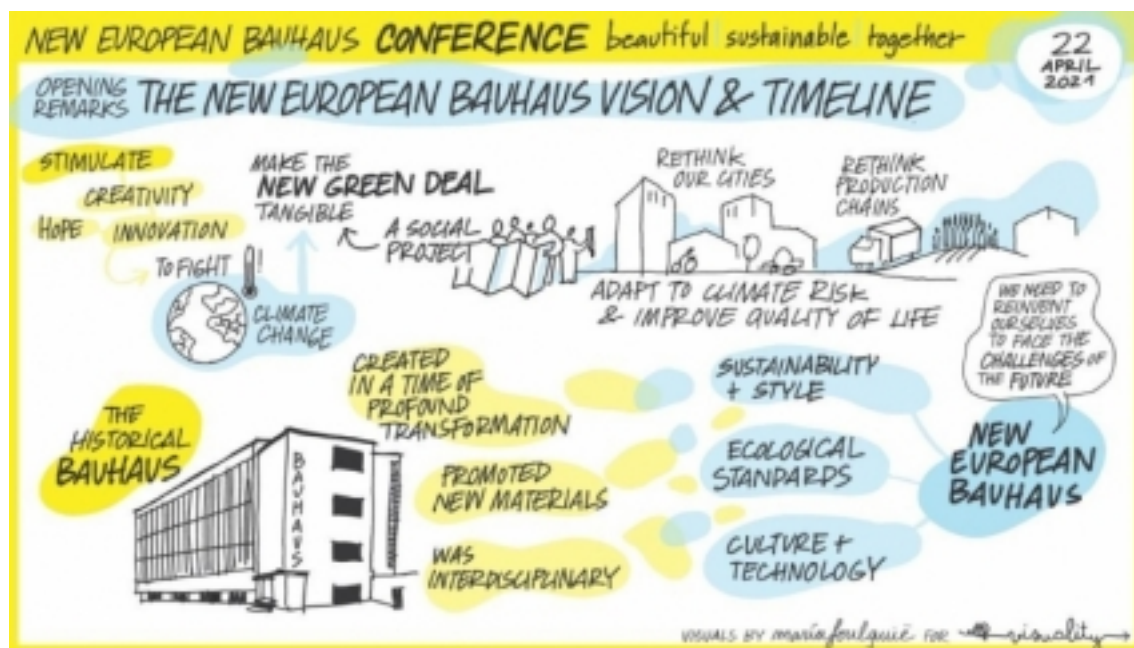
L'emergència climàtica ha deixat de ser només una qüestió ambiental. Cada vegada és més evident que els objectius de descarbonització, eficiència energètica o preservació de la biodiversitat no es podran assolir únicament amb solucions tècniques. El repte és també cultural. Implica transformar hàbits, imaginar altres formes de vida i redefinir les relacions entre les persones, els territoris i els recursos que sostenen la vida.

És en aquest context que la Unió Europea ha impulsat la Nova Bauhaus Europea, una iniciativa que recupera l'esperit de l'escola fundada per Walter Gropius fa més d'un segle per situar-lo al servei dels grans reptes contemporanis. Si la Bauhaus històrica va contribuir a imaginar la modernitat industrial, la Nova Bauhaus pretén imaginar una modernitat ecològica basada en tres principis: sostenibilitat, inclusió i qualitat de l'experiència quotidiana.

La novetat no rau només en els objectius ambientals. El que resulta especialment significatiu és la posició que la iniciativa reserva a la cultura.

La cultura hi apareix no com un instrument de comunicació de les polítiques climàtiques ni com un complement ornamental de la transició verda. Apareix com un espai de producció de sentit, capaç de connectar coneixement científic, innovació tecnològica, experiència ciutadana i imaginació col·lectiva. Artistes, arquitectes, dissenyadors, investigadors, comunitats i institucions són convocats a participar en la construcció de noves formes de vida compatibles amb els límits ecològics del planeta.

La proposta és rellevant perquè qüestiona una de les febleses habituals de les polítiques de sostenibilitat: la tendència a presentar la transformació ecològica com un problema exclusivament tècnic. La reducció d'emissions o la implantació de noves infraestructures poden ser imprescindibles, però no expliquen per si soles com es produeixen els canvis socials profunds. Les societats no canvien només perquè disposin de noves tecnologies. Canvien quan modifiquen els seus imaginaris, les seves expectatives i les seves maneres d'entendre el benestar.

La Nova Bauhaus Europea proposa reconnectar sostenibilitat, creativitat i vida quotidiana. El repte és convertir aquesta visió en transformacions tangibles als territoris.

Aquest plantejament va guanyar força durant la COP26 de Glasgow, quan nombroses organitzacions culturals i patrimonials van reclamar una presència més activa de la cultura en les estratègies climàtiques globals. L'argument era senzill: els comportaments que expliquen el consum energètic, la mobilitat, l'alimentació o les formes d'habitar el territori estan profundament condicionats per factors culturals. Ignorar aquesta dimensió significa limitar l'abast de qualsevol política climàtica.

L'informe *The Role of Culture in Climate Resilient Development*, presentat també durant la COP26, va anar encara més enllà. El document defensa que la cultura no només ajuda a comunicar la transició ecològica, sinó que contribueix a imaginar alternatives. Segons aquesta perspectiva, artistes, institucions culturals i comunitats locals poden qüestionar els valors que sostenen els actuals models de producció, consum i desenvolupament, i obrir espais per experimentar altres formes de vida.

La reflexió resulta especialment pertinent perquè una part dels discursos sobre sostenibilitat corre el risc de reproduir les mateixes lògiques que han contribuït a generar la crisi ecològica. Alguns projectes etiquetats com a sostenibles continuen fonamentant-se en models extractius, en dinàmiques de consum intensiu o en formes de desenvolupament que desplacen els costos ambientals i socials cap a altres territoris. L'informe alerta precisament sobre aquesta contradicció i reivindica la necessitat de superar el que alguns autors anomenen una "monocultura epistemològica": una manera limitada d'entendre el progrés que dificulta imaginar alternatives reals als combustibles fòssils i a l'explotació dels recursos naturals i humans.

Des de la perspectiva local, aquesta discussió té implicacions directes per a les polítiques culturals municipals.

La Nova Bauhaus Europea insisteix que la transformació ecològica necessita experiències concretes, arrelades als llocs on viuen les persones. No es tracta només d'aprovar estratègies globals, sinó de transformar espais quotidians, maneres de relacionar-se i pràctiques comunitàries. Aquesta mirada connecta amb moltes iniciatives que els governs locals impulsen des de fa anys en àmbits com l'urbanisme, el patrimoni, la participació ciutadana, la regeneració d'espais públics o la innovació cultural.

La sostenibilitat es construeix en contextos concrets. Les experiències locals són laboratoris on es posen a prova noves formes de relació entre cultura, territori i medi ambient.

Aquesta és probablement una de les aportacions més interessants de la Nova Bauhaus Europea. En lloc de situar la cultura al final del procés, com un element de sensibilització o divulgació, la situa al principi. Com a espai des d'on formular preguntes, imaginar futurs possibles i construir consensos socials al voltant dels canvis que la transició ecològica exigeix.

La qüestió continua oberta. La Nova Bauhaus Europea encara està definint els seus contorns i els seus impactes reals són difícils d'avaluar. Però el seu principal valor potser no és la creació de nous programes o nous finançaments. Potser és haver contribuït a desplaçar el debat.

Ja no es tracta només de preguntar quin paper pot jugar la cultura en les polítiques climàtiques.

Es tracta de preguntar si és possible afrontar la transició ecològica sense una transformació cultural profunda.

Llegit des de 2026, el text resulta especialment interessant perquè anticipa un desplaçament que avui és molt més visible: la cultura deixa de presentar-se com un sector afectat per la crisi climàtica i passa a ser considerada una part de la resposta. No tant per la seva capacitat de comunicar missatges ambientals, sinó per la seva capacitat d'intervenir en els imaginaris, els valors i les formes de vida que fan possible o impossible la transició ecosocial.(n. de l'e., 2026)

Consulteu també

Climate Heritage Network (2021). *Accelerating Climate Action through the Power of Arts, Culture and Heritage. A Manifesto on Keeping 1.5° Alive*. COP26 <https://www.climateheritage.org/> [2]

Comissió Europea (2021). *Shaping more beautiful, sustainable and inclusive forms of living together. New European Bauhaus*. Unió Europea https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en [3]

Diputació de Barcelona (2021, novembre). *Els municipis a la COP 26. #InternacionalDiba*. Butlletí de novembre de 2021 - #72. <https://www.diba.cat/es/web/ri/butlletins/-/newsletter/146417827/72/360174316/els-municipis-a-la-cop-26> [4]

Potts, A. (2021). *The Role of Culture in Climate Resilient Development*. Informes de la Comissió de cultura de Ciutats i Governes Locals Units (CGLU), n. 10, i la Xarxa de Patrimoni i Clima (CHN) i el Grup de Treball 5 (WG5). Barcelona https://www.agenda21culture.net/sites/default/files/2025-05/report_10_-_culture_and_climate_resilient_development_-_en_2.pdf [5]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: innovació cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [6]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2021/12/nova-bauhaus>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://www.climateheritage.org/>

[3] https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en

[4] <https://www.diba.cat/es/web/ri/butlletins/-/newsletter/146417827/72/360174316/els-municipis-a-la-cop-26>

[5] <https://bit.ly/2Z8fE4Y>

[6] <https://interaccio.diba.cat/node/8806>